

**Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal
Népjóléti Iroda**

Ikt. szám: 21.509/2011.

**Tájékoztató
Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi
feladatainak 2010. évi ellátásáról**

Tisztelt Közgyűlés!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban Gyvt.) 96. § (6) bekezdése kimondja, hogy a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít, amelyet a közgyűlés megtárgyal. Az értékelést meg kell küldeni az illetékes szociális és gyámhivatalnak. A szociális és gyámhivatal az értékelés kézhezvételétől számított 30 napon belül javaslattal élhet a helyi önkormányzat felé. Javaslat esetén a helyi önkormányzat 60 napon belül érdemben megvizsgálja a szociális és gyámhivatal javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja a szociális és gyámhivalt.

Salgótarján Nógrád megye székhelye, népességszáma 2009. december 31-én 37.632 fő, mely 575 fővel kevesebb a 2008. december 31-i népességszámnál és 7.583 fővel kevesebb a 2001. december 31-ei népességszámnál.

A demográfiai adatok alapján megállapítható, hogy a város népessége évről évre egyre nagyobb ütemben fogy, a lakosságra az előregedés jellemző. A népesség számának és megoszlásának változását az alábbi táblázat mutatja.

**A népesség számának, korcsoportos megoszlásának változása
Salgótarjánban**

Korcsoport	Népesség száma (fő) 2008. december 31.	Megoszlása (%) 2008. december 31.	Népesség száma (fő) 2009. december 31.	Megoszlása (%) 2009. december 31.	2009. évi adatok a 2008. évi adatok százalékában
0-4	1714	4,5	1650	4,4	96,3
5-9	1856	4,9	1879	5,0	101,2
10-14	1982	5,2	1897	5,0	95,7
15-19	2191	5,7	2145	5,7	97,9
20-34	7692	20,2	7360	19,6	95,7

35-49	7599	19,9	7576	20,1	99,7
50-59	5876	15,4	5753	15,2	97,9
60-69	4831	12,6	4875	13,0	100,9
70<	4466	11,7	4497	11,9	100,7
Összesen:	38207	100	37632	100	98,5

Forrás: KSH Nógrád megye statisztikai évkönyvei

Salgótarjánban 2009. évben az élve születések száma 331 fő, a halálozás 587 fő, ezáltal a természetes fogyás 256 fő volt.

A lakónépesség számának csökkenése egész Nógrád megyére jellemző. Nógrád megye a lakónépesség számát tekintve az ország legkisebb megyéje, lakónépessége 2000. december 31-én 221.605 fő, 2002. december 31-én 219.447 fő, 2004. december 31-én 216.501 fő, 2006. december 31-én 213.030 fő, 2007. december 31-én 210.182 fő, 2008. december 31-én 207.637 fő, 2009. december 31-én 204.917 fő volt.

A megyében az élve születések száma 2005. évben 1914 fő, 2006. évben 1961 fő, 2007. évben 1863 fő, míg 2008. évben 1814 fő, 2009. évben 1779 fő volt.

A halálozások száma 2005. évben 3230 fő, 2006. évben 3107 fő, 2007. évben 3122 fő, 2008. évben 3004 fő, 2009. évben 3090 fő volt.

A házasságkötések száma 2005. évben 824, 2006. évben 742, 2007. évben 668, 2008. évben 669, 2009. évben 626 volt.

A válások száma 2005. évben 541, 2006. évben 510, 2007. évben 553, 2008. évben 510, 2009. évben 499 volt.

Magyarországon és a megyében is évek óta növekszik az egyszülős családok aránya. A gyermekek egyötöde egyszülős családban él. Az egyszülős családok jövedelem, foglalkozás, iskolai végzettség, lakáshelyzet tekintetében egyaránt kedvezőtlen helyzetűek, az egyik legveszélyeztetettebb rétegnek az e körbe tartozókat kell tekinteni.

Azoknak a családoknak, akik semmilyen módon sem képesek saját erőből átmenetileg, vagy tartósan megélhetésüket biztosítani, szelektív és célzott szociális gondoskodáson keresztül kell segítséget nyújtani. Ennek érdekében Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2010-ben is biztosította az arra rászoruló gyermekek, gyermekes családok részére a pénzbeli, természetbeni, valamint a személyes gondoskodás keretébe tartozó alapellátásokat, elősegítve ezzel a Gyvt. legfontosabb célkitűzését: a gyermekek családban történő nevelését.

I. Pénzbeli és természetbeni ellátások

A pénzbeli és természetbeni ellátásokhoz kapcsolódó ügyintézés – a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás kivételével – a Szociális és Egészségügyi Irodán a korábbi évekhez hasonlóan 2010-ben is két fő, 1 fő szociális munkás főiskolai végzettségű és 1 fő szakirányú OKJ-s tanfolyammal rendelkező középiskolai végzettségű ügyintéző látta el. A Szociális és Egészségügyi Iroda 2010. évi ügyiratforgalma 48.233, ezen belül a gyermekvédelemhez kapcsolódó pénzbeli és természetbeni ellátások 2010. évi ügyiratforgalma 7.256.

I.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére, a Gyvt-ben meghatározott pénzbeli támogatásra, illetve a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények (pl. ingyen tankönyv) igénybevételére.

A Gyvt. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jövedelmi feltételeit differenciáltan állapítja meg. 2010. év folyamán a Gyvt. 19. § (2) bekezdése szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot abban az esetben lehetett megállapítani, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladta meg

a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: öregségi nyugdíj legkisebb összege) 140 %-át (ez 2010. évben 39.900 Ft),

aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozta, vagy

ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

ac) ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (3) vagy (4) bekezdésében foglalt feltételeknek;

b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130 %-át (ez 2010. évben 37.050 Ft) az a) pont alá nem tartozó esetben,

feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

A Gyvt. 20. § (3) bekezdése szerint az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult volt a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha

a) nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy

b) felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és 25. életévét még nem töltötte be.

A Gyvt. 20. § (4) bekezdése alapján házasságkötés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot meg kell szüntetni, ha a házasságkötés szerinti új családban az egy főre jutó havi jövedelem összege, illetve vagyon értéke meghaladja a 19. §-ban meghatározott jövedelemhatárt, illetve vagyon értékét.

A Gyvt. 19. § (7) bekezdés szerint vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hússzorosát, vagy

b) együtt számítva az öregségi nyugdíj összegének hetvenszerezését

meghaladja azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon fennáll, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

2010. évben 3013 fő (2009. évben 2580 fő) kérte a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását. 2911 (2009. évben 2528) személy esetében a kedvezmény megállapítására, 102 (2009. évben 52) esetben a kérelem elutasítására került sor.

2010. december 31-én 2656 (2009. decemberében 2337) kiskorú gyermek és 255 (2009. decemberében 191) nagykorú fiatal felnőtt volt jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre.

A kérelmek elutasításának az alábbi okai voltak: az egyik, hogy a családban az egy főre jutó nettó jövedelem, vagy a család vagyonának az értéke meghaladta a fent említett értékhatárt, a másik, hogy a 18. életévét betöltött gyermek tanulmányait nem nappali tagozaton folytatta, továbbá az, hogy a kérelem benyújtásának időpontjában, a korábban megállapított jogosultság megszűnéséig több mint 3 hónap volt még hátra.

Az eljárás végzéssel történő megszüntetésére 33 esetben került sor abban az esetben, ha a kérelmező a kérelem elbírálásához szükséges igazolásokat, a hiánypótlásra történő felhívás ellenére sem csatolta vagy kérelmét a határozat meghozatala előtt visszavonta.

Az eljárás megszüntetésének leggyakoribb oka az volt, hogy a szülők egyedülállóságukat nem tudták a jogszabályi előírásnak megfelelően igazolni. Jellemző volt az is, hogy a kedvező elbírálás érdekében, a szülők a bíróság előtt is vállalták a házasság, illetve az élettársi kapcsolat felbontását annak ellenére, hogy valójában együtt, közös háztartásban éltek. Ezek kivizsgálása, kiszűrése rendkívül nehéz feladat.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel kapcsolatos hatósági döntések ellen 3 esetben nyújtottak be fellebbezést. A fellebbezésben foglaltakat megvizsgálva 2 esetben az első fokú hatóság saját hatáskörben visszavonta és módosította a döntését, 1 esetben a másodfokú hatóság az első fokon hozott döntést helybenhagyta.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítása iránt benyújtott kérelmek esetében – hasonlóan a többi ellátási formához – visszaélésre leginkább az egyéni vállalkozók, a fekete gazdaságban dolgozók, illetve a minimálbérre bejelentett dolgozók körében nyílhat lehetőség, azonban szabályszerű jövedelemigazolások alapján nem tud velük szemben a hatóság intézkedni. Ez a probléma jogszabály módosítási javaslat kapcsán több alkalommal megfogalmazódott az illetékes minisztérium és a Megyei Jogú Városok Szövetsége felé.

A családok nincsenek ösztönözve arra, hogy munkaviszonyt létesítsenek és kimutatható jövedelemmel rendelkezzenek.

A Gyvt. 148. § (5) bekezdése szerint, a gyermekétkeztetés esetén

a) a bölcsődés, az óvodás, az 1-7. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a fogyatékos gyermekek nappali ellátását nyújtó a szociális törvény hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett a jogszabályban meghatározott életkorú és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek után az intézményi térítési díj 100 %-át

b) az a) pont alá nem tartozó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50 %-át,

c) három- vagy többgyermekes családoknál gyermekenként az intézményi térítési díj 50 %-át,

d) az a) pont alá nem tartozó, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50 %-át

kedvezményként kell biztosítani.

2010. decemberében 790 óvodáskorú, 1331 általános iskolai és 535 középiskolai oktatásban részt vevő gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben.

Az intézményes ellátásban részesülő gyermekek számára az étkeztetés vásárolt élelmiszerrel, a SODEXHO Magyarország Kft. közreműködésével volt biztosítva.

2010. évben is rengeteg problémát okozott a hátrányos helyzetű, nem 100%-os kedvezményben részesülő gyermekek étkeztetése. Tapasztalataink szerint, a családok gyakran a kedvezményes étkezési díjak kifizetésére sem képesek, ami miatt több esetben sor került a kedvezményes étkezés igénybevételének megszüntetésére.

Az önkormányzat szűkös anyagi lehetőségei miatt a gyermekek étkezési térítési díjának normatíván felüli támogatására jelenleg nem képes. A gyermek rendszeres étkezésének biztosítása és családból történő kiemelésének elkerülése érdekében az önkormányzat az arra különösen rászoruló családokat kérelemre, a családgondozó támogatása mellett, esetenként rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megítélésével segítette.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódóan a Gyvt. 20/A. § (1) bekezdése alapján az a gyermek, illetve fiatal felnőtt, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága 2010. július 1-jén, illetve 2010. november 1-jén fennállt, 2010. júliusában és novemberében pénzbeli támogatásban részesült. 2010. év júliusában 2829 gyermek, 2010. novemberében 2896 gyermek részesült támogatásban, melynek esetenkénti összege gyermekenként 5.800 Ft volt. A pénzbeli támogatás fedezetét, teljes egészében a központi költségvetés biztosította.

I.2. Szociális nyári gyermekétkeztetés

A 11/2010. (IV.20.) SzMM rendelet alapján 2010. év nyarán is lehetőség nyílt központi támogatás mellett a szociális nyári gyermekétkeztetés megszervezésére, amely lehetőséggel az önkormányzat is élt. Ennek keretében, a Gyermekjóléti Központon keresztül, 2010. június 16-tól 2010. augusztus 31-ig 700 rászoruló gyermek programba történő bevonására volt lehetőség. A meleg étel kiosztása Salgótarjánban két helyszínen, a SKÁID Petőfi Sándor és Arany János Tagiskolákban, a Gyermekjóléti Szolgálat segítségével valósult meg. A szociális nyári gyermekétkeztetés biztosítására az önkormányzat 13.986 eFt támogatást kapott, melyet 100%-ban felhasznált a feladat ellátásához.

I.3. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásról szóló 12/2006. (IV.27.) számú rendeletében szabályozta a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás igénybevételének, folyósításának helyi feltételeit, módját.

Az önkormányzat a rendelet alapján rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti azt a gyermeket, akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét (ez 2010. évben 28.500 Ft/fő volt) nem haladja meg és a család időszakos létfenntartási gonddal küzd, illetve létfenntartást veszélyeztető rendkívüli

élethelyzetbe került. A rendelet felsorolja a leggyakrabban előforduló rendkívüli élethelyzet eseteit és kötelezővé teszi a rendkívüli élethelyzet kialakulásának hitelt érdemlő módon történő igazolását.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban 2010. december 31-ig 646 család 1254 gyermeke részesült 3.184 eFt összegben.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megítélésére leggyakrabban családgondozói javaslatra, betegségből adódó többletkiadások miatt, valamint iskoláztatással kapcsolatos magas költségek miatt került sor. A támogatást teljes egészében az önkormányzat finanszírozza. Az egyre súlyos gazdasági helyzet és a növekvő munkanélküliség érezhető a segélyezett családok és gyermekek számának növekedésében, ebből adódóan a folyósított összeg emelkedésében is. 2009. teljes évben 331 család és 639 gyermek részesült gyermekvédelmi támogatásban, amely 2010. teljes évben 333 családdal és 615 gyermekkel több, mint a 2009. teljes évben rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma.

I.4. Helyi járáti tanulói bérlettámogatás

A Gyvt. 18. § (2) bekezdése alapján Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése a 17/2006. (V.25.) számú rendeletében szabályozta a helyi járáti tanulói bérlettámogatás feltételrendszerét.

A rendelet értelmében Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a Salgótarján területén menetrend szerint közlekedő tömegközlekedés igénybevételéhez tanévre szóló helyi járáti tanulói bérlettámogatást nyújt a Salgótarján közigazgatási területén működő általános iskolában 1-4 évfolyamon tanulmányokat folytató azon nappali tagozatos tanuló részére, aki Salgótarjánban bejelentett állandó lakóhellyel vagy ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkezik és a tanévkezdés időpontjában a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata kérelem alapján a 2010/2011-es tanévre 583 tanuló részére biztosított bérlettámogatást, mely a bérlet árának 100 %-a, tanulónként 22.455 Ft volt. A támogatás teljes összegét, 13.091 eFt-ot az önkormányzat finanszírozta.

II. Személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátások

II.1. Gyermekjóléti szolgáltatás

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermekek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgáltatás Salgótarjánban 2007. július 1-jétől a Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulása Kistérségi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltató Központon belül a **Gyermekjóléti Központ** keretében került megszervezésre. A Gyermekjóléti Központ sokrétű,

szerteágazó tevékenységet végez. Biztosítja a gyermekjóléti alapellátások körébe tartozó gyermekjóléti szolgáltatásokat és speciális szolgáltatásokat. A Gyermekjóléti Központ szolgáltatásai ingyenesek, a működés nem hatósági, hanem szolgáltató jellegű. A segítségnyújtás főbb formái között információ közvetítés, tanácsadás, ügyintézés, érdekvédelem, mentális gondozás, életviteli tanácsadás szerepel. A családgondozás a családban jelentkező működési zavarok megoldása érdekében folyik, melynek fő módszere az egyéni esetkezelés és a csoportos szociális munka.

A Gyermekjóléti Központ létszáma összesen: 24 fő (22 fő aktív dolgozó)

Ebből Salgótarjában (a székhelyen) dolgozik:

- 1 fő szakmai vezető
- 13 fő családgondozó (közülük 2 fő félállásban végzi az utcai szociális munkát, 1 fő félállásban ellátja a kórházi szociális munkát, 1 fő félállásban fejlesztő pedagógusi munkát végez, 2 fő részmunkaidőben a kapcsolattartási ügyeletet is ellátja, valamint a salgótarjáni családgondozók heti váltásban készenléti szolgálatot is ellátnak)
- 2 fő családgondozó asszisztens
- 1 fő tanácsadó
- 1 fő fejlesztő pedagógus

A salgótarjáni kistérség területi irodáin dolgozik:

- 6 fő családgondozó

Részmunkaidőben, illetve megbízási szerződéssel foglalkoztatottak:

- 1 fő családgondozó (heti 10 órában)
- 1 fő jogász
- 2 fő pszichológus

A gondozotti létszám alakulása a 2009-2010. évben Salgótarjában

Gondozási esetek	2009. év	2010. év
Gyermek	423	463
Ebből:		
▪ Alapellátás	354	377
▪ Védelembe vétel	67	86
▪ Utólagos gondozás	2	-
Család	202	227

2010. évben 9,5%-kal növekedett a gondozásban lévő gyermekek és 12%-kal nőtt a gondozott családok aránya, a szakmai tevékenység 14%-kal nőtt 2009. évhez képest.

**A Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységeinek száma 2009-2010. évben
Salgótarjánban**

	Megnevezés	Szakmai tevékenységek száma 2009.	Szakmai tevékenységek száma 2010.
1	Információnyújtás	1056	1094
2	Tanácsadás	791	1022
3	Segítő beszélgetés	914	1015
4	Hivatalos ügyekben való közreműködés	741	782
5	Családlátogatás	1358	1296
6	Közvetítés más szolgáltatásba	206	195
7	Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	16	22
8	Felülvizsgálati tárgyaláson való részvételek	28	23
9		27	16
10	Elhelyezési értekezleten, illetve tárgyaláson való részvétel	30	30
11	Konfliktuskezelés	43	64
12	Szakmaközi megbeszélés	3	3
13	Esetkonferencia	3	5
14	Örökbefogadással kapcsolatos intézkedések	2	2
15	Adományozás	113	111
16	Szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása	3	12
17	Fejlesztőpedagógiai ellátás	61	75
18	Pszichológusi tanácsadás	62	357
19	Jogi tanácsadás	115	297
20	Összesen	5617	6421

A gondozott családoknál jelentkező problémátípusok 2009-2010. évben Salgótarjában

Problémátípusok	2009. év	2010. év
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő) problémák	1257	951
Gyermeknevelési problémák	666	372
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	97	115
Magatartászavar, teljesítményzavar	341	553
Családi konfliktus (szülők egymás közt, szülők-gyermek közti)	418	288
Szülők, vagy a család életvitele	173	236
Szülői elhanyagolás	70	72
Családon belüli bántalmazás (fizikai, szexuális, lelki)	41	23
Fogyatékoság, retardáció	78	69
Szenvedélybetegségek	50	100
Összesen	3.191	2.779

Nagyon sok szülő él a gyermeke fejlődését nehezítő körülmények között, gyakran munkanélküliséggel és anyagi gondokkal küszködve. Komoly kihívást jelent a lakosság elszegényedése, a munkanélküliség növekedése, az elemi létfenntartás problémái. Folyamatosan növekszik azon gondozott családok száma, akik súlyos anyagi és lakhatási problémákkal küzdenek, illetve akik lakhatásukat egyre nehezebben tudják megőrizni, mely azután sok egyéb más diszfunkciót is okoz a családok életében. Rengeteg a kezelhetetlen hitel és közüzemi díjtartozás, az adósságkezelési szolgáltatást sem képes minden rászoruló igénybe venni. Súlyos anyagi problémákkal küzdő családban él a gondozott gyermekek jelentős része. Ezekben a családokban többnyire nincsen rendszeres munkajövedelem, ami létbiztonságot jelenthetne. A szociálpolitika eszközeivel jelenleg maradéktalanul nem lehet orvosolni a súlyos társadalmi problémákat, ezért a Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulása pályázatok segítségével igyekszik segítséget nyújtani a hátrányos helyzetű lakosságoknak.

2010. májusában fejeződtek be a TÁMOP 5.2.5 „Pont érted a Salgótarjáni Kistérség gyermekeiért” program csoportfoglalkozásai. A záró jelentést 2010. októberében nyújtották be. A programban 60 fő hátrányos helyzetű gyermek különböző (konfliktus kezelési, kommunikációs, drámapedagógiai, kreatív, fejlesztőpedagógiai, pszichológiai) csoportfoglalkozásokon vett részt.

A hátrányos helyzetű gyermekek tekintetében, az okokat vizsgálva kiemelkednek a családok egzisztenciális bizonytalanságából eredő gondok, a munkanélküliség, a lakhatással összefüggő problémák, a háromnál több gyermeket nevelő családok magas arányszáma és a családi

konfliktusból, valamint a gyermeknevelésből adódó problémák. Hátrányos helyzetet okoz még a csonka családban való nevelkedés, illetve a családon belüli konfliktusok halmozódása is.

Speciális feladatok a szolgáltatások körében:

- *Utcai és lakótelepi szociális munka:* Az utcai- és lakótelepi szociális munkát két főből álló operatív munkacsoport látja el, melynek célja, hogy felkutassák és elérjék az elsősorban veszélyeztetett gyermekeket, fiatalokat és számukra alternatívákat kínáljanak szabadidejük hasznos eltöltésére. Különös figyelmet kell fordítani azokra a fiatalokra, akik napközben az iskolai órákról kimaradnak, illetve akik otthonról önkényesen eltávoznak, vagy akiket gondozójuk a lakásból kitett.

A 2010-es év elején a 2009-ben kitöltött szabadidős elfoglaltságot felmérő kérdőíveket kiértékeltek, majd a kapott eredményekről tájékoztatták a résztvevő középiskolákat, és az önkormányzatot. A kapott eredmények tükrében kijelenthető, hogy a fiatalok hiányolják a településen a kulturált szórakozási lehetőségeket, mint pl. bowlingot, mászó falat, kerékpárutakat, közös sportolási lehetőségeket.

Állampolgári bejelentések alapján, az utcai szociális munkások több alkalommal jártak a Vásártér, a Vasúti aluljáró, a Penny és Spar áruházak, valamint a Piac területén kolduló gyerekeket keresve, valamint Salgótarjánban, az idegéri garázssoron, az egyik garázsban tartózkodó anyukáról és több kiskorú gyermekéről érkezett jelzés alapján.

Az utcai szociális munka keretein belül, több gyermekjóléti és családsegítő munkatárs bevonásával és a Salgótarjáni Rendőrkapitánysággal együtt 2010-ben is folytatták kéthetente a péntek esti járőrözést, melynek célja, hogy a gyakran ittas, szórakozó fiatalokat megóvják az áldozattá válástól, illetve a szabálysértések, bűncselekmények elkövetésétől. Szeptemberben a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság által szervezett ifjúságvédelmi akcióban is részt vettek, amikor a manapság divatos kábítószer a „KATA” felkutatása, illetve a szerhasználók kézre kerítése volt a cél.

A Munkaügyi Központ felkérésére 2010-ben is részt vettek a Pályaválasztási Börzén a Sportszarnokban.

Összegezve elmondható, hogy az utcai szociális munkások 2010-es évben igen széleskörű, és sokrétű munkát végeztek, hiszen nemcsak az „utcagyerekeket” próbálták felderíteni, hanem - preventív jelleggel - több eseményen is részt vettek, az állandó, már több éve sikeresen működő programjaik mellett.

- *Kapcsolattartási ügyelet:* A kapcsolattartási ügyelet rendelkezésre áll azon kliensek részére, ahol a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más jogosult személy számára a találkozás máshol nem biztosítható. A szakemberek által kontrollált kapcsolattartást önkéntesen vagy gyámhivatali, illetve bírósági kötelezés útján lehet igénybe venni.

A kapcsolattartási ügyelet az Aranykor Idősek Klubjában, Salgótarján, Gorkij krt. 85. szám alatt működik. A klub felújításának ideje alatt, 2010. 10. 01-jétől 2010. 11. 20-ig a kapcsolattartási ügyelet a Salgótarján, Füleki út 41. szám alatti épületben a Gyermekjóléti Központ irodahelyiségeiben működött.

2010-ben a kapcsolattartási ügyeletet 18 gyermek vette igénybe, melyből 15 gyermek salgótarjáni lakcímmel rendelkezett. A gyermekek korát tekintve 1 évestől 12 éves korig vették igénybe a szolgáltatást. Az ellátásban részesülő összes gyerek nemek szerinti

megosztásban 11 fiú és 7 lány. A családok számát illetően 11 család volt érintett. 138 alkalommal vették igénybe a kapcsolattartási szolgáltatást.

A kapcsolattartást 7 esetben a gyámhivatal, 5 esetben a bíróság szabályozta, 1 esetben pedig önkéntes alapon, kölcsönös megállapodás alapján történt. 2 családnál a nagyszülői kapcsolattartás is szabályozva volt.

Probléma egy család esetében, egy alkalommal volt, hangos szóváltás alakult ki a szülők között.

- *Kórházi szociális munka:* Célja, hogy a kórházi, illetve területi védőnővel, valamint a kórházi szociális és egészségügyi szakemberekkel együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anyának, szülőnek és gyermekének segítséget nyújtson a gyermeket veszélyeztető tényezők megelőzésében, megszüntetésében, valamint gyermekelhanyagolás és gyermekbántalmazás észlelése esetén jelzéssel éljenek a Gyermekjóléti Központ felé a további bántalmazás megakadályozása érdekében.

A 2010-es évben tíz esetben érkezett jelzés a kórházi szociális munkástól. Jelzéseit telefonon, majd írásban is megtette. A jelzett problémák főleg a szülők nemtörődömiségére, felelőttségére vezethetők vissza. Jellemző problémák: táplálási problémák, alultápláltság, elhanyagoltság, saját felelősségére hazavitte a szülő gyermekét a kórházból.

- *Készenléti szolgálat:* A készenléti szolgálat megszervezésével a Gyermekjóléti Központ állandó, folyamatos elérhetőséget biztosít a nyitvatartási időn túl felmerülő krízishelyzetekben. A törvényi követelményeknek megfelelően egy munkaidőn túl, folyamatosan hívható telefonszámon munkatársaik azonnali tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtásával igyekeznek segíteni a rászorultakon.

2010. évben mindössze egy készenléti telefonos megkeresés történt.

A Gyermekjóléti Központ további szolgáltatásai:

Fejlesztőpedagógiai szolgáltatás

Célja az iskoláskorú gyermekek tanulásához szükséges alapvető képességek, hiányosságok feltárása és fejlesztése, korrepetálás, osztályozó vizsgára való felkészítés.

18 gyermek 110 esetben vette igénybe ezt a szolgáltatást 2010. évben. Fejlesztőpedagógusuk gyermeket vár, így tartósan táppénzen volt 2010. szeptembertől, ezért decembertől egy, a Munkaügyi Központ által támogatható pedagógust alkalmaztak heti 20 órában.

Jogi tanácsadás

A szolgáltatást 2010-ben a salgótarjáni kistérségben összesen 664-en vették igénybe, ebből 297 fő Salgótarjában.

A szolgáltatást igénybe vevő vezető okok a következők voltak: gyermekelhelyezés, kapcsolattartás, válóperek. Egyéb ügyekben főleg a hiteltartozások, a kiskorúak által elkövetett bűncselekmények szerepeltek, ritkán munkaügyi vita miatti megkeresés, de előfordult olyan bűncselekmény is melyben kiskorú kiskorút rontott meg.

Pszichológiai tanácsadás

Tanácsadás jellegű munka, egyéni és csoportos foglalkozások gyermekekkel, szülőkkel, pszichológiai vizsgálatok a rendelkezésre álló diagnosztikai eszközökkel, konfliktuskezelés, kritikus helyzetek esetén sürgős segítségnyújtás.

A szolgáltatást a salgótarjáni kistérségben 522 esetben vették igénybe összesen 134 gyermeket érintően, ebből Salgótarjában 357 alkalommal, 89 gyermeket érintően.

Salgótarjában a pszichológus Salgótarjában óvodai szülői értekezleten tartott előadást, illetve augusztus hónapban 4 alkalommal iskolai előkészítő csoportfoglalkozást óvodások részére.

A főbb problématípusok: 40%-ban tanulási zavarok, 40%-ban valamilyen konfliktusból eredő problémák, és 20 %-ban depresszió.

Drogprevenciós szolgáltatás

Az intézmény fontos feladata az addiktológus kolléga és az utcai szociális munkások együttműködésével ebben a feladatkörben a felvilágosítás, a meglévő drogprevenciós eszközök tudatosítása, a bűnelkövetés megelőzése és ezzel összhangban a potenciális áldozattá válás felismerése, az áldozattá válás megelőzése.

Drogprevenciós tevékenység 2010-ben: összesen 456 fő vett részt.

A SKÁID Petőfi Sándor Tagiskolában 3. éve folyamatosan tartanak drogprevenciós foglalkozásokat. A foglalkozások módszere szerepjáték formájában, egyes készségek és konfliktuskezelési módszerek fejlesztése. Itt 2010-ben 8 alsó tagozatos osztályban 122 gyermek, és további 56 felső tagozatos gyermek lett bevonva a foglalkozásokba. A pedagógusok visszajelzése alapján a gyermekek szeretik a foglalkozásokat, a tanultakat próbálják hasznosítani.

A Gyermekjóléti Központ programjai:

- farsangi, anyák napi, karácsonyi kézműves foglalkozás gyermekeknek,
- májusban a hagyományos *gyermeknapi rendezvény, mely keretében 9 salgótarjáni általános tagiskola 5-5 fős hátrányos helyzetű gyermeke versenyzett egymással,*
- *éves tanácskozás,* melyen a jelzőrendszeri tagok minden területről képviseltették magukat,
- októberben *szakmaközi megbeszélés,* melyen előadóként meghívták a Nógrád Megyei Módszertani Gyermekjóléti Szolgálat, a Nógrád Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalának, valamint a Salgótarjáni Rendőrkapitányság munkatársát,
- decemberben kézműves foglalkozással egybekötött *karácsonyi ünnepséget* rendeztek a gondozott gyermekek számára, ahol a Salgótarjáni Diák Önkormányzat szervezte a műsort, és az ADRA Alapítvány adományait osztották szét,
- a *nyári táborok (Tuti-heti, Bolyongó),* melyek a SITI-vel közös szervezésben valósultak meg és heti egy alkalommal nyújtottak hasznos és szórakoztató programokat, elfoglaltságot elsősorban a gondozott gyermekek részére.

II.2. Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátása több módon biztosítható: bölcsődei, családi napközi, óvodai, iskolai napközis foglalkozás vagy házi gyermekfelügyelet keretében. Az ellátás során a családban élő gyermekek életkoruknak megfelelő nappali felügyeletben, gondozásban, nevelésben, foglalkoztatásban, étkezésben részesülnek.

II.2.1.Családi napközi

Salgótarjánban 1999 óta működik családi napközi, mely a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.

Az önkormányzat – az Egészségügyi-Szociális Központ szervezeti keretein belül – 4x7 férőhelyes családi napközit működtet, amelyek határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkeznek. 2010-ben a férőhelyek 100 %-ban betöltöttek voltak, a kisgyermekek hiányzásai (betegségek stb.) miatt azonban a tényleges kihasználtság 65 %-os volt ez évben.

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése 51/2010. (III. 18.) és 52/2010. (III. 18.) Öh. sz. határozataiban döntött a gazdasági társaságok fenntartásában működtetett családi napközire vonatkozó ellátási szerződések megkötéséről. Ennek értelmében az önkormányzat - az Egészségügyi-Szociális Központon keresztül - a beiratkozott Salgótarjánban lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező és életvitelszerűen a városban élő gyermekek után 38.950 Ft/hó/fő támogatásban részesíti a fenntartókat. Mindkét családi napköziben 7-7 férőhelyen volt biztosított az ellátás.

A Futrinka Meseház Non-profit Kft. fenntartásában működő családi napköziben (Salgótarján, Rózsafa út 106.) 2010. januárban 2 fő, februárban 3 fő, márciusban 5 fő, április-december hónapokban havi 7 fő került támogatásra.

A Kistipegő Nonprofit Kft. fenntartásában működő családi napköziben (Salgótarján, Corvin út 18.) 2010. évben havi 7 fő került támogatásra.

II.3. Gyermekek átmeneti gondozása

A gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról – teljes körű ellátásáról – kell gondoskodni.

A gyermekek átmeneti gondozása megszervezhető helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

II.3.1. Gyermekek átmeneti otthona

Ezen szolgáltatás keretében a családban nevelkedő, rászoruló gyermeket ideiglenes jelleggel az életkorához, egészségi állapotához és egyéb szükségleteihez igazodó, teljes körű ellátást biztosító a Gyvt-ben meghatározott ideig tartó átmeneti gondozásban kell részesíteni. Az átmeneti gondozásban részesített gyermek gondozásának, nevelésének célja, hogy ideiglenesen helyettesítse a gyermek gondozásában akadályoztatott szülő gondoskodását, együttes elhelyezést és ellátást biztosítson az otthonalanná vált szülő és gyermeke számára, valamint a szülőhöz történő visszakerülés feltételei megteremtésének elősegítése.

A Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulása a három éves szociális fejlesztési programja keretében 2008. májusában sikeres pályázatot nyújtott be gyermekek átmeneti otthona

kialakítására. Ennek köszönhetően egy 12 férőhelyes gyermekek átmeneti otthona céljára szolgáló beruházás valósult meg Zabaron. Az intézmény 2010. március 2-án kezdte meg működését.

A személyi és tárgyi feltételek megfelelnek az előírásoknak, biztosítják a zavartalan működést. Az intézményben 3 lakószoba, 1 krízisszoba, 1 iroda, 1 melegítő konyha, 1 étkező, 1 nappali, folyosó, zuhanyzók, WC-k, mosdók kerültek kialakításra. Az otthonnak körbe kerített nagy udvara van. A házban a fűtést és meleg vízellátást gázzal biztosítják. A helyiségek jól felszereltek, az előírásoknak megfelelnek. Telefonnal, kábel TV-vel, internet szolgáltatással rendelkeznek. Az irodában az adminisztrációs munkához számítógép rendelkezésre áll.

A dolgozók mindegyike rendelkezik a szükséges iskolai végzettséggel.

Létszám és kihasználtság

2010-ben összesen 40 fő ellátott volt az intézményben (31 fő gyermek és 9 fő anya), akiknek az ellátása összesen 3222 gondozási napot vett igénybe. A tényleges naptári évet tekintve az átlag létszám 9 fő, a kihasználtság így 75%-os.

A vizsgált időszakban 26 fő átmeneti gondozása szűnt meg. 19 fő esetében a gondozás, illetve bekerülés oka miatt, ebből 2 fő a megállapodásban rögzített gondozási idő lejártakor távozott. 7 gyermek gyermekvédelmi szakellátásba került.

Az ellátottak és a gondozási napok száma 2010. évben

Hónap	Ellátottak száma	Gondozási napok száma	Átlag létszám	Kihasználtság (%)
Március	15	319	10	83
Április	12	303	10	83
Május	12	318	10	83
Június	9	226	7	58
Július	11	250	8	67
Augusztus	16	306	10	83
Szeptember	21	331	11	92
Október	12	372	12	100
November	13	379	13	105
December	14	418	14	117

Salgótarjánból 13 fő vette igénybe az ellátást 2010. évben.

A zabari Gyermek Átmeneti Otthonában a lakók eltérő korúak és neműek, más-más szükségletekkel, adottságokkal, képességekkel. A napirend betartása, kisebb feladatok elvégzése a nevelés fontos eszköze. A rendszeresség, a gondoskodás, törődés látható eredményeket hoz: a több hónapja gondozásban lévő gyermekek tanulmányi eredményei javultak, a közösségbe jobban beilleszkednek, neveltségi szintjük lényegesen javult. Az iskoláskorúak több szakkörre járnak, zenét tanulnak, tanulmányi versenyen vesznek részt. Az általános iskolás gyerekek, illetve az óvodások Zabarra járnak az oktatási intézményekbe. Orvosi, fogorvosi szűrésük, illetve ellátásuk szintén helyben, illetve Cereden biztosított.

Az ünnepeket (születésnapokat, névnapokat) közösen tartják meg. A Mikulás minden gyereknek hozott ajándékot, majd karácsonykor a gyerekek adtak műsort. A nyáron két gyermek iskolai táboroztatását biztosította az intézmény, többször voltak kirándulni, ahol számos élménnyel gazdagodtak a gyermekek. Balatonlellén is 5 napot töltöttek.

A gyermekek átmeneti otthoni ellátást az önkormányzat szolgáltatás vásárlás útján is biztosítja, a szolgáltatóval (Nógrád Megyei Önkormányzattal) kötött egyedi szerződés alapján, az igényeknek megfelelően a balassagyarmati Reménysugár Otthonban. 2010. évben beutaló határozat alapján egy gyermek esetében került sor az ellátás igénybe vételére.

II.3.2. Családok átmeneti otthona

A családok átmeneti otthonában nyújtott szolgáltatások célja, hogy a rászorultság mértékétől függően segítse a családot a gyermeknevelésben. A családok átmeneti otthona olyan gyermekjóléti alapellátás, amelynek célja, hogy a családi krízis következtében otthontalanná vált szülők és gyermekeik részére, átmeneti időre – az elhelyezést kiváltó okok megszűntéig - otthonszerű elhelyezés formájában együttes lakhatást és ellátást biztosítson. Mindez annak érdekében, hogy a gyermekek veszélyeztetettségét megelőzze, vagy a már kialakult veszélyeztetettséget megszüntesse, és ezzel is a családok megtartó erejét erősítse.

Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulása, a három éves szociális fejlesztési program keretében, pályázati forrásból egy 16 férőhelyes családok átmeneti otthonának helyt adó beruházást hajtott végre Etesen, mely 2010. március 1- én nyitotta meg kapuit a salgótarjáni kistérségben élő, krízishelyzetbe került családok részére.

A Családok Átmeneti Otthona személyi és tárgyi feltételei megfelelnek a jogszabályi előírásoknak.

Az intézményben 4 lakószoba, 2 WC (melyből 1 akadálymentesített) 1 közös fürdőszoba, 1 közös konyha, 1 közösségi helyiség, 1 krízis szoba vizesblokkal, 1 gondozói szoba és a hozzátartozó vizesblokk, valamint 1 raktárhelyiség található. Az épület összkomfortos, meleg vizes és gázfűtéses. Belső berendezése teljesen modern, műszaki eszközökkel (televízió, rádió, konyhai gépek, mosógép) felszerelt. A lakószobákban 2 db emeletes ágy, asztal, székek és szekrények találhatóak.

Az intézményben dolgozók mindegyike rendelkezik a szükséges iskolai végzettséggel.

Az otthonban a szülők, gyermekeik megfelelő ellátására, nevelésére, társadalmi szinten elfogadott értékrend kialakítására szereznek mélyrehatóbb ismereteket, amelyek lehetőséget adhatnak a társadalomba való visszailleszkedésre.

A családok bekerülése saját kérelmük alapján történik. Legtöbb esetben ők maguk keresik fel az intézményt, vagy a szociális-, gyermekvédelmi –és egészségügyi ellátórendszer különböző tagjain keresztül kerülnek az otthonba. A bekerülést követően minden család kap egy családgondozót, aki szociális, mentális - és munkaügyi segítséget nyújt számukra. A család beköltözéséről értesítik az illetékes Gyermekjóléti Szolgálatot, akivel együttműködésre törekednek a család érdekében.

Az intézmény elsődleges célja, hogy a beköltöző családokat lakásproblémáik tartós rendezéséhez szükséges "önerő" (kapcsolati -, pénzügyi -, belső erőforrások és készségek) előteremtésére motiválják és rendszeres tájékoztatást nyújtsanak arról, hogy milyen állami, önkormányzati támogatásokat, illetve más egyéb külső forrásokat vehetnek igénybe lakásproblémájuk és anyagi helyzetük rendezése érdekében.

A tájékoztatás és az információk nyújtása mellett fontos az ügyfelekkel folytatott mentálhigiénés tevékenység, mely záloga lehet a hajléktalan létből való kikerülésnek, hiszen olyan motivációs elemeket ébreszthet, amelyek az egyéneket és a családokat a társadalmi és gazdasági önállóság megteremtésének irányába terelhetik:

- ösztönözhet a takarékoságra;
- az önerő vállalására anyagiakban is;
- előkészíti az intézményi ellátásban élőket az intézményes ellátási formákból való kikerülésre.

A Családok Átmeneti Otthonában az egyéni esetkezelést, a családokkal végzett szociális munkát és a közösségi szociális munkát a dolgozókból álló team végzi.

Szabadidős programok:

- Húsvét hetén a szülők és a gyerekek közösen díszítették a házat, ablakokba díszeket tettek, a lányok tojást festettek, a fiúk pedig locsolóverssel készültek. Húsvét vasárnap a gyerekek süteményt sütöttek a gondozónők segítségével.
- Májusban gyermeknapot tartottak. Az egész napos program keretében a gyerekek sportvetélkedőn, játékos vetélkedőn, kézműves foglalkozáson vehettek részt.
- Az otthonban heti rendszerességgel szabadtéri szalonnasütést rendeztek, hétfőként kézműves foglalkozásokat, zenés játszóházat szerveztek.
- Születésnapok alkalmával zenés kerti partit rendeztek a gyerekeknek.
- Az udvar egyik szegletében konyhakertet alakítottak ki, amelynek megvalósításában és rendbetételében a gyerekek és szülők folyamatosan részt vettek.
- Ősszel termésekből, levelekből tárgyakat, lenyomatokat készítettek, mellyel díszítették a belső tereket, szobákat.
- Októberben Halloween-ra készülve a gyerekekkel jelmezeket „barkácsoltak”, majd az ünnepen, közösen sütöttek - főztek és jelmezes, zenés-táncos mulatságot tartottak.
- Decemberben többféle rendezvényük volt, együtt várták a Mikulást és készültek a Karácsonyra.

2010. évben gondozási napok száma 3993, az ellátottak átlagos száma 13 fő volt.

Salgótarjáni ellátottak száma 2010. évben

Hó	Ellátásban részesülők száma (fő)	Ellátásban töltött napok száma/fő
Március	5	21
Április	5	30
Május	5	31
Június	5	30
Július	5 2 7	30 12 10
Augusztus	5 7 3	31 31 1
Szeptember	5 6 3	30 30 30
Október	5 6 3 2	31 31 31 13
November	5 6 2 3	8 9 20 16
December	3 2 3	31 31 31

A bekerülés okai között a szülők életvezetési, egészségügyi , lakhatási problémái, valamint bántalmazás és családi konfliktusok álltak.

Minden család esetében több probléma együttes jelenléte is eredményezte az elhelyezés szükségességét. A hajléktalanná válás leggyakoribb oka a házastársi, élettársi kapcsolat felbomlása és az albérleti szerződés megszűnése. Az azonnali krízishelyezést igénylő családok esetében a leggyakoribb a bántalmazás előfordulása. A bántalmazás az anya ellen irányult, gyermekbántalmazásról nincs tudomása az otthonnak.

Az ellátásból összesen 10 család, 26 gyermek került ki, ebből 1 családnál megszűnt az ellátás indokoltsága, 2 család hozzátartozókhoz, 3 család saját lakásba, 3 család albérletbe, 1 család más intézménybe költözött .

A családok átmeneti otthoni ellátását szolgáltatás vásárlásával is biztosítja az önkormányzat 2000. június 1-jétől a Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezetével kötött ellátási szerződés alapján. 2010-ben 7 férőhelyet vásárolt az önkormányzat. A beszámolási időszakban 6 család vette igénybe az ellátást, melyben 12 gyermek volt érintett.

III. Gyámügyi igazgatás

2010. évben a törvényben meghatározott **jegyzői hatáskörbe tartozó gyámügyi hatósági feladatokat** a Szociális és Egészségügyi Irodán 1 fő szociális munkás főiskolai végzettséggel rendelkező ügyintéző látta el, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatási ügyek intézése mellett. A 2009. évi (2.962) és a 2010. évi ügyiratforgalmat (3.843) figyelembe véve megállapítható, hogy az ügyiratforgalom 2010. évben az előző évihez képest 30 %-os növekedést mutat.

A gyermekek veszélyeztettségének megszüntetését az alapellátás keretében történő gondozással a gyermekjóléti szolgálat végzi. Amennyiben a veszélyeztettség az alapellátás igénybevételével nem szűnik meg, viszont a gyermek fejlődése a családi környezetben még biztosítható, a jegyző elrendeli **a gyermek védelembe vételét**, ezzel egyidejűleg intézkedik a családgondozó kirendeléséről és olyan magatartási szabályok betartását írja elő, mely elősegíti a gyermek családban történő nevelését.

2010-ben 345 gyermeket érintően indult új eljárás védelembe vételi ügyben, 101 gyermek esetében a védelembe vételi eljárás megszüntetésre került.

Az év folyamán a védelembe vétel felülvizsgálatának eredményeképpen 13 gyermek esetében a védelembe vétel megszüntetésre került, mert a védelembe vétel fenntartására a családok együttműködése miatt már nem volt szükség, illetve a gyermek veszélyeztettsége már nem állt fenn. További 4 gyermeket érintően került sor a védelembe vétel megszüntetésére amiatt, hogy a gyermekek átmeneti nevelésbe vétele került elrendelésre. 5 gyermek védelembe vétele nagykorúvá válás miatt szűnt meg.

2010. december 31-én 49 család 93 gyermeke állt védelembe vétel alatt, melyből 29 gyermek környezeti okból, 36 gyermek szülőnek felróható magatartási okból, 15 gyermek saját magát veszélyeztető magatartási okból, 12 gyermek általuk elkövetett bűncselekmény miatt, 1 gyermek kárára elkövetett bántalmazás miatt került védelembe vétel alá.

A védelembe vételi eljárás leggyakrabban a szabálysértési hatóság, illetve a gyermekjóléti szolgálat javaslata alapján indult. A szülőnek felróható magatartáson túl jelentős a több alkalommal szabálysértést elkövető gyermekek száma, és azon gyermekek száma is, akiknek magatartási problémái, illetve igazolatlan iskolai hiányzásai tették indokolttá a védelembe vétel elrendelését. Ezekben az esetekben az igazolatlan iskolai hiányzásokat a szabálysértési hatóság által kiszabott pénzbírsággal sem lehetett megszüntetni.

Azokban az esetekben, amikor a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete, vagy önmaga súlyosan veszélyezteti és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a jegyző intézkedik az **ideiglenes hatályú elhelyezésről**. 2010-ben 13 család 20 gyermekének ideiglenes hatályú elhelyezése vált szükségessé. Közülük 10 gyermek különélő szülőnél, 2 gyermek harmadik személynél és 4 gyermek intézményes keretek között, 4 gyermek nevelőszülőnél került elhelyezésre.

A jegyző a külön jogszabályban meghatározott esetekben **eseti gondnokot** rendel ki, felmenti őket. 2010-ben 1 esetben került sor eseti gondnok kirendelésére.

2010-ben a gyermek születése előtt 12 esetben, a gyermek születését követően egy esetben sem kérték a szülők a **teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat** felvételét. Így összesen 12 esetben sikerült a kiskorú családi jogállását, teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal rendezni.

Gyámsági és gondnoksági ügyekben a gyámhivatal felkérésére, 52 esetben került sor jegyzői hatáskörben **leltározási feladatok** ellátására.

A **gondozási díj**, valamint az **állam által megelőlegezett gyermektartásdíj behajtása** érdekében 722 esetben működött közre a Szociális és Egészségügyi Iroda ügyintézője.

A Szociális és Egészségügyi Iroda a Gyvt-ben előírt **nyilvántartás-vezetési kötelezettségének** (az állam által megelőlegezett gyermektartásdíj, a gondozási díj, a védelembe vétel, az ideiglenes elhelyezés és a teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatok nyilvántartásának vezetése) 2010-ben is eleget tett.

IV. Bűnmegelőzéssel kapcsolatos feladatok

Salgótarjánban a megélhetést biztosító nagy cégek megszűntével, kisebb vállalkozásokká alakulásával megszűnő munkahelyek a munkanélküliség egyre nagyobb mértékű kialakulását eredményezték, amely folyamat a helyi társadalom jelentős részének elszegényedéséhez vezetett. A gazdasági és társadalmi változások hatására egyre több család él nehéz anyagi körülmények között, egyre több családban jelent meg az alkohol és drogfogyasztás és ennek következtében az egymástól való elhidegülés és eltávolodás. A gyermekek és a fiatalok a válsághelyzetben lévő családokban nem kapják meg azokat a szükséges érzelmeket és értékeket, melyek az egészséges személyiségfejlődésükhöz feltétlenül kellenének.

Nőtt azon hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek, fiatalok száma, akik leggyakrabban válnak a bűncselekmények áldozataivá és elkövetőivé. Ennek megakadályozása, megelőzése érdekében kell a küzdelmet folytatni azoknak a szakembereknek, akik egy-egy szakma képviselőjeként más-más módon, helyen és lehetőséggel, de ugyanazon cél érdekében dolgoznak. A közös cél az, hogy a felnövekvő nemzedék egészséges, kiegyensúlyozott, értékes tagja legyen a társadalomnak úgy, hogy ő maga is annak érezze magát.

A fiatalok többsége jelentős problémákkal küszködik. Nem csak a konfliktusokkal, nem ritkán súlyos erőszakkal terhelt családi háttér, hanem a szűkebb, tágabb környezet rossz szociális helyzete is jelentős teherként nehezedik a fiatalokra.

A megyeszékhelyen nincs egyetlen olyan szórakozóhely sem, amely alkalmas lenne nagyobb tömegek befogadására egyszerre, így a helyi és a vidékről szórakozási szándékkal érkező fiatalok, többnyire az utcákon bandákba verődve mennek egyik szórakozóhelyről a másikra.

Ennek során összeakadnak egymással, könnyen adódnak nézeteltérések és az ital hatása alatt meggondolatlanul cselekednek. A káros tendencia megelőzése érdekében a Salgótarjáni Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya már több éve gondot fordít arra, hogy péntekenként mindig legyenek a rendőrség állományában lévő személyek az utcán, akik megjelennek egy-egy szórakozóhelyen és annak környezetében. E kezdeményezéshez csatlakozott néhány városi polgárőr szervezet, valamint a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat is.

A fiatalok elkövetőit elsősorban a pénz vagy egyéb, pl. a sértetten látható ékszer megszerzése motiválja azért, hogy a szórakozási szokásaikat finanszírozni tudják. Jellemző az ilyen elkövetői körre a szükségtelen erőszak, vagy a mértéken felüli bántalmazás.

A bolti lopások száma a tavalyi évhez képest kis mértékű emelkedést mutat, mely az esetek többségében a TESCO áruházra korlátozódik. Ezeket a szabálysértéseket főként, az elszegényedett, alacsony értelmi és egzisztenciális helyzetű családból származó gyermekek követik el, sok esetben felnőtt személy ráhatására. A gyermekkorú elkövetők esetén a rendőrség, szabálysértési hatóság által történő jelzésre minden esetben sor került a gyermekek veszélyeztetettségének vizsgálatára.

2010-ben is fontos feladat volt a csellengő, csavargó, kalandvágyó gyermekek, a szabadidejüket értelmetlenül töltő fiatalok kezelése.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a közbiztonság fenntartása és javítása érdekében 2004-ben bűnmegelőzési koncepciót dolgozott ki. A bűnmegelőzés tekintetében 2010. évben is a koncepcióban megjelölt szempontok, elvek érvényesülése jelent meg.

V. Civil szervezetekkel való együttműködés

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátása a szakmai szereplőkön kívül ágazatok közötti együttműködést, intézmények közötti koordinációt, megalapozott, tervszerű és széleskörű szakmai kapcsolatrendszer feltételez. E feladatok ellátása sok szakma képviselője számára kötelezettség, ugyanakkor eredményes munkát végezni csak a helyi társadalom, gyermekekért, fiatalokért felelősséget vállaló tagjainak összefogásával lehet.

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátása során az elkövetkezendő években indokolt a civil szervezetekkel való szorosabb kapcsolat kialakítása és a velük való hatékonyabb együttműködés.

VI. Jövőre vonatkozó célok, feladatok, elképzelések

A jövőben is kiemelkedő figyelmet kell fordítani a gyámügyi igazgatás területén végzett munka során a vonatkozó szakmai jogszabályok betartására, betartatására, az önkormányzati hatáskörbe tartozó rendeletek - központi jogszabályi változásokra, a helyi szükségletekre, a gyakorlatban tapasztaltakra tekintettel megvalósuló - felülvizsgálatára.

A továbbiakban is fontos a személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátások szakmai színvonalának, a jogszabályokban előírt, a működési engedély alapjául szolgáló személyi, tárgyi feltételeknek a folyamatos biztosítása, a gyermekjóléti, gyermekvédelmi ágazatra vonatkozó pályázati kiírások felkutatása, nyomon követése.

Tisztelt Közgyűlés!

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2010. évi ellátásáról szóló tájékoztatót vegye tudomásul.

Salgótarján, 2011. május 12.

dr. Romhányi Katalin
irodavezető